

Sygn. akt V ACa 717/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 kwietnia 2015r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Kurzeja
Sędziowie:	SA Lucjan Modrzyk (spr.) SA Olga Gornowicz-Owczarek
Protokolant:	Anna Fic

po rozpoznaniu w dniu 31 marca 2015r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w C.

o stwierdzenie nieważności uchwał

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 28 maja 2014r., sygn. akt XIV GC 527/13

1. zmienia zaskarżony wyrok:

- w punkcie 1 w ten sposób, że oddała powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały nr (...) nadzwyczajnego walnego zgromadzenia wspólników (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w C. z dnia 28 czerwca 2013r. o obniżeniu kapitału zakładowego,

- w punkcie 3 w ten sposób, że zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 2.000 (dwa tysiące) złotych tytułem kosztów procesu;

2. oddała apelację w pozostałej części;

3. zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 2.000 (dwa tysiące) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt V ACa 717/14

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. domagała się:

- stwierdzenia nieważności uchwały nr (...) (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w C. z dnia 28 czerwca 2013r. w sprawie obniżenia kapitału zakładowego w drodze obniżenia wartości nominalnej udziału i związanej z tym zmiany aktu założycielskiego spółki,

- stwierdzenia nieważności uchwały nr (...) (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w C. z dnia 28 czerwca 2013r. w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego w drodze utworzenia nowych udziałów i związanej z tym zmiany aktu założycielskiego spółki, wyłączenia prawa pierwszeństwa dotychczasowych wspólników do objęcia nowych udziałów i przeznaczenia wszystkich nowych udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym do objęcia przez jednego z dotychczasowych wspólników,

Pozwany (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w C. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Katowicach uwzględnił powództwo w całości i zasądził od pozwanej na rzecz powódki koszty procesu w kwocie 4377 złotych.

Rozstrzygnięcie to zapadło przy następujących ustaleniach faktycznych i ocenie Sądu pierwszej instancji:

W dniu 28 czerwca 2013r. odbywało się Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w C.. Kapitał zakładowy pozwanej spółki dzieli się w ten sposób, że większościovym obejmującym w kapitale zakładowym Spółki 13.700 udziałów, co stanowi 85,50 % udziałów, jest (...) S.A. w K., natomiast: powód, Powiat (...), J. O., M. B., (...) w K. i (...)Spółka z o.o. w G. są wspólnikami mniejszościovymi i obejmują łącznie 2.322 udziałów.

Na Nadzwyczajnym Zgromadzeniu pozwanej w dniu 28 czerwca 2013r. reprezentowana była całość kapitału zakładowego. Liczba głosów przypadająca poszczególnym wspornikom na Zgromadzeniu Wspólników kształtowała się następująco: uchwały zostały podjęte większościovą głosów tj. 85,50 % oddanych przez większościovego wspólnika (...) S.A. w K., głosów przeciwnych było 2 322 i pochodziły od wspólników mniejszościovych powoda, Powiatu (...), J. O., M. B., (...) wK. i (...)Spółki z o.o. w G..

Także w dniu 28 czerwca 2013r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników pozwanego podjęło uchwałę nr (...) i uchwałę nr(...).

Powód głosował przeciwko podjęciu zaskarżonych uchwał, zgłosił w tym zakresie sprzeciw i wniosek o jego zaprotokołowanie.

Wobec nie kwestionowania tego faktu oraz oświadczenia strony pozwanej na rozprawie o niekwestionowaniu legitymacji czynnej powoda do zaskarżenia uchwał zbędne stało się przeprowadzenie postępowania dowodowego w tym zakresie. Kwestię tę reguluje art. 250 pkt 2 kodeksu spółek handlowych, który dotyczy prawa do wytoczenia powództwa o uchylenie uchwały, ale z mocy art. 252 § 1 k.s.h. należy go stosować przy ocenie legitymacji do wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników. Skoro zaś pozwany nie kwestionuje legitymacji czynnej powoda, tym samym nie kwestionuje, że powód jest wspólnikiem pozwanej spółki, głosował przeciwko zaskarżonym uchwałom i zażądał zaprotokołowania sprzeciwów. Również powód wyjaśnił, iż został zgłoszony wniosek o zaprotokołowanie sprzeciwu – w przypadku obu uchwał, a Sąd nie znalazł jakichkolwiek podstaw do kwestionowania wyjaśnień powoda w tym zakresie. Zatem Sąd stwierdził, że powód ma legitymację czynną w niniejszym procesie [art. 252 § 1 w związku z art. 250 pkt 2) k.s.h.].

W sprawie został przeprowadzony dowód z przesłuchania stron.

Nie sposób zgodzić się z twierdzeniem pozwanego, iż powództwo wytoczone przez powoda jest bezprzedmiotowe. Bezspornym jest fakt, iż w sytuacji podjęcia uchwał zmieniających umowę spółki bez zachowania przepisanej formy uchwały te mocą art. 73 § 2 k.c. i 58 § 1 k.c. w związku z art. 2 k.s.h. w zw. z art. 255 k.s.h. są nieważne. Nie ma to jednak zastosowania w przedmiotowej sprawie ponieważ podjęte uchwały nie dotyczą zmiany umowy spółki.

Przedmiotem obrad nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników Spółki zwołanego na dzień 28 czerwca 2013 r. było m.in. obniżenie kapitału zakładowego Spółki poprzez obniżenie wartości nominalnej udziału (uchwała nr(...)) i jednocześnie podwyższenie kapitału zakładowego Spółki w drodze utworzenia nowych udziałów, wyłączenie prawa pierwszeństwa wspólników do objęcia nowych udziałów i przeznaczenia wszystkich nowych udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym do objęcia przez dotychczasowego wspólnika, (...) S.A. z siedzibą w K. (uchwała nr (...)). Uchwały zostały podjęte głosami większościowego wspólnika, (...) S.A. w K.. Wszyscy pozostali wspólnicy głosowali przeciwko zaskarżonym uchwałom.

Skorzystanie przez powoda z drogi prawnej przewidzianej w art. 252 k.s.h. stało się o tyle konieczne, iż w oparciu o uchwały będące przedmiotem niniejszego postępowania nastąpiło wyłączenie prawa pierwszeństwa przy jednoczesnym przyznaniu jednemu wspólnikowi prawa objęcia wszystkich nowych udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym, co stanowi nie tylko naruszenie art. 246 § 3 k.s.h., ale także naruszenie zasady równego traktowania wspólników wyrażonej w art. 20 k.s.h., a skonkretyzowanej w odniesieniu do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością w art. 174 k.s.h.. Art. 20 k.s.h. stanowi, że wspólnicy powinni być traktowani jednakowo w takich samych okolicznościach.

Ta okoliczność również nie może być podstawą stwierdzenia nieważności zaskarżonych uchwał ponieważ struktura udziałowa została uzgodniona na etapie zakładania spółki i obejmowania w niej udziałów przez każdego ze wspólników. Powód od samego początku musiał mieć świadomość, że jest wspólnikiem mniejszościowym, i że siła jego głosów wynosi tyle, ile udziałów posiada w kapitale zakładowym.

Wobec powyższego Sąd stwierdził nieważność uchwał powołując się na orzeczenie SN „Uchwała zgromadzenia wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością może być uznana za krzywdzącą tylko wtedy, gdy została podjęta z realnym zamiarem pokrzywdzenia (art. 240 § 2 k.h.)”. OSNC 2002/3/31, Pr.Gosp. 2002/11/1, Biul.SN 2002/1/9, Wokanda 2001/12/9, 49575. Choć cytowane orzeczenie zostało podjęte w czasie obowiązywania ówczesnego art. 240 k.h., to problem tam podjęty ma znaczenie w świetle obecnego art. 249 § 1 k.s.h.

Przepis art. 240 § 2 k.h. pozwalał zaskarżyć uchwałę wspólników, nawet jeżeli nie została podjęta z naruszeniem prawa i postanowieniami umowy, ale pozostawała ona w sprzeczności z dobrym obyczajem kupieckim i godzi w interesy spółki lub ma na celu pokrzywdzenie wspólnika. Spełnienie pierwszej z wymienionych przesłanek ma wyraźnie aspekt moralny i może być rozpatrywane tylko w kategoriach niegodziwości zachowań oraz naganności zamierzonych celów, ze szkodą dla interesów spółki. Z ustalonego stanu faktycznego takich następstw zaskarżonych uchwał nie da się wywieść.

Jeżeli nawet powzięty przez pozwanego i wspólnika większościowego do zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia wspólników, to nie można tego utożsamiać z retorsją, ponieważ władzom spółki i wspólnikowi większościowemu chodziło o przeciwdziałanie destabilizacji finansowej w funkcjonowaniu spółki. Powód nie wykazał dlaczego w wyniku powzięcia zakwestionowanych uchwał miałyby ucierpieć interesy spółki. Równie dobrze można to kojarzyć z działaniami sanacyjnymi, skoro przywrócenie w spółce właściwych proporcji finansowych kapitału zakładowego mogłoby usprawnić jej działalność.

Druga z powołanych przesłanek z art. 240 § 2 k.h. (249 § 1 k.s.h.) wymaga rozważenia w aspekcie zarzutu, że u podstaw podjęcia kwestionowanych uchwał leżał wzgląd na pokrzywdzenie wspólników. Gdyby tak istotnie było, to powodów obciążało wykazanie, że kwestionowane uchwały sprowadziły następstwa w rodzaju zapewnienia większościowemu

wspólnikowi określonych korzyści kosztem wspólników mniejszościowych, np. w zakresie preferencji przy nabywaniu udziałów, przez odsunięcie wspólników mniejszościowych od zysków w następstwie przeznaczenia ich na fundusze celowe. Oznacza to, z jednej strony, ograniczenie dostępu wspólników do zbywanych udziałów, z drugiej natomiast wskazuje na rzeczywistą przyczynę niepowodzeń powoda w nabywaniu udziałów w spółce celem i uzyskania większego wpływu na działalność spółki. Tymczasem uchwała walnego zgromadzenia wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością może być uznana za krzywdzącą w rozumieniu art. 249 § 1 k.h. tylko wtedy, gdy została podjęta z realnym zamiarem pokrzywdzenia wspólnika.

Sąd uznał, że obniżenie kapitału zakładowego Spółki poprzez obniżenie wartości nominalnej udziału (uchwała nr (...)) i jednocześnie podwyższenie kapitału zakładowego Spółki w drodze utworzenia nowych udziałów, wyłączenie prawa pierwszeństwa wspólników do objęcia nowych udziałów i przeznaczenia wszystkich nowych udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym do objęcia przez dotychczasowego wspólnika większościowego – chociaż podjęte zgodnie z prawem - zostały podjęte z realnym zamiarem pokrzywdzenia wspólnika mniejszościowego.

Sąd oddalił wniosek powoda o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków, ponieważ powołany był na okoliczności bezsporne między stronami. Wykazanie, że zaskarżone uchwały uszczuplały prawa udziałowe należy do oceny.

Wobec powyższego, Sąd na podstawie art. 252 k.s.h. w związku z art. 249 § 1 k.s.h. stwierdził nieważność uchwał nr (...) i (...) z dnia 28 czerwca 2013r. O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. zasądzając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4 377,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana podnosząc zarzuty:

1. nierozpoznania istoty sprawy przez Sąd I instancji;
2. obrazy przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, w szczególności:
 - a) art. 232 zd. pierwsze kodeksu postępowania cywilnego przez przyjęcie, że strona powodowa udowodniła fakt podjęcia uchwały w celu pokrzywdzenia wspólnika mniejszościowego;
 - b) art. 217§1 kodeksu postępowania cywilnego w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosków dowodowych powoda, chociaż zostały one zgłoszone na okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy;
 - c) art. 233§1 k.p.c. poprzez zaniechanie wszechstronnej analizy zebranego materiału i pominięcie okoliczności istotnych dla sprawy;
 - d) art. 328§2 k.p.c. poprzez zaniechanie wskazania w uzasadnieniu wyroku wyjaśnienia podstawy prawnej oraz faktycznej wyroku oraz przyczyn, z których pominął dowody z dokumentów przemawiające na korzyść pozwanego;
3. obrazę prawa materialnego w szczególności:
 - a) art. 252§1 k.s.h. poprzez jego zastosowanie przy braku zaistnienia przewidzianych w tym przepisie przesłanek;
 - b) art. 249§1 k.s.h. poprzez błędne przyjęcie, że uchwała nr (...) nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników (...) Sp. z o.o. w C. z dnia 28 czerwca 2013 roku w sprawie obniżenia kapitału zakładowego w drodze obniżenia wartości nominalnej udziału została podjęta z realnym zamiarem pokrzywdzenia wspólnika mniejszościowego;
 - c) art. 249§1 k.s.h. poprzez błędne przyjęcie, że uchwała nr (...) nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników (...) Sp. z o.o. w C. z dnia 28 czerwca 2013 roku w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego w drodze utworzenia nowych udziałów, wyłączenia prawa pierwszeństwa dotychczasowych wspólników do objęcia nowych udziałów i przeznaczenia wszystkich udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym do objęcia przez jednego z dotychczasowych wspólników, została podjęta z realnym zamiarem pokrzywdzenia wspólnika mniejszościowego;

d) art. 249§1 k.s.h. poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie poprzez nierozpoznanie przesłanki sprzeczności uchwały z umową spółki bądź dobrymi obyczajami uzasadniających możliwość oraz celowość zastosowania tego przepisu;

Wskazując na powyższe podstawy apelacji domagała się pozwana :

1) zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa;

ewentualnie

2) o uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji

3) obciążenia powoda kosztami postępowania sądowego za I i II instancję, włącznie z kosztami zastępstwa procesowego.

Powódka w odpowiedzi na apelację wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja pozwanej jest częściowo uzasadniona.

Przy całkowicie bezspornym stanie faktycznym Sąd pierwszej instancji, jak zasadnie zarzuca skarżąca, w oczywisty sposób z naruszeniem art. 252§1 k.s.h. stwierdził nieważność zaskarżonych uchwał przyjmując istnienie przesłanek, które nie stanowią podstawę stwierdzenia nieważności uchwał zgromadzenia wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zgodnie z tym przepisem.

Zgodnie z art. 252§1 k.s.h. podstawą stwierdzenia nieważności takiej uchwały jest jej sprzeczność z ustawą.

Tymczasem Sąd pierwszej instancji odwołując się do przepisu art. 249 k.s.h. dotyczącego uchylenia uchwały zgromadzenia wspólników sprzecznej z umową spółki bądź z dobrymi obyczajami i godzącej w interesy spółki lub mającej na celu pokrzywdzenie wspólnika uznał, że zaskarżone uchwały miały na celu pokrzywdzenie powodowego wspólnika, co w jego ocenie stanowi podstawę do stwierdzenia ich nieważności.

Taka ocena Sądu pierwszej instancji, stanowi całkowite pomylenie instytucji określonych w art. 249 k.s.h. i art. 252 k.s.h.

Przepisy te oparte na całkowicie odmiennych przesłankach dają podstawę do wytoczenia odrębnych powództw – art. 249 k.s.h. powództw o uchylenie uchwały a art. 252 k.s.h. o stwierdzenie jej nieważności.

W powództwie opartym na jednej z tych podstaw Sąd nie jest uprawniony do badania przesłanek powództwa opartego na drugiej podstawie prawnej.

Jedynie w sytuacji, gdy w jednym pozwie powód dochodzi powództwa o uchylenie uchwały zgromadzenia wspólników a jednocześnie wytacza powództwo ewentualne Sąd jest uprawniony po stwierdzeniu bezzasadności powództwa głównego badać zasadność powództwa ewentualnego.

W niniejszej sprawie powódka domagała się w pozwie jedynie stwierdzenia nieważności zaskarżonych uchwał, co oznacza, że przesłanki uchylenia uchwały zgromadzenia wspólników określone w art. 249 k.s.h. nie powinny być w żadnym razie przedmiotem oceny Sądu pierwszej instancji.

Oznacza to, że Sąd ten nie rozpoznał istoty sprawy w rozumieniu art. 386§4 k.p.c.

Przepis ten nie obliuguje jednak Sądu drugiej instancji do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. W niniejszej sprawie stan faktyczny dotyczący podjęcia zaskarżonych uchwał, legitymacji czynnej powódki i terminowego wniesienia powództwa jest bezsporny.

Wbrew zarzutowi apelacji naruszenia art. 217 k.p.c. nota bene nie rozwinętemu w jej uzasadnieniu, dowody z zeznań świadków lub przesłuchania stron miałyby znaczenie przy rozpoznaniu powództwa o uchylenie uchwały, natomiast okoliczności podjęcia zaskarżonych uchwał pozostają bez znaczenia dla ich zgodności z ustawą jako przesłanki stwierdzenia nieważności na podstawie art. 252§1 k.s.h.

Bezsporny stan faktyczny pozwala zatem Sądowi Apelacyjnemu na dokonanie oceny czy zaskarżone uchwały są sprzeczne z ustawą i wydanie orzeczenia merytorycznego.

Przechodząc do oceny zaskarżonych uchwał wskazać należy, iż konieczne było uzupełnienie przez Sąd Apelacyjny postępowania dowodowego w zakresie treści umowy spółki, co do jej postanowień umownych dotyczących prawa pierwszeństwa dotychczasowych wspólników do objęcia udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym na podstawie zaskarżonej uchwały nr (...).

Zgodnie z §10 ust. 2 umowy spółki podwyższenie kapitału zakładowego do wysokości 15000000 złotych w terminie do końca 2028 roku nie stanowi zmiany umowy spółki i następuje na podstawie uchwały zgromadzenia wspólników.

Zgodnie z §10 ust. 3 umowy spółki, jeżeli uchwała o podwyższeniu kapitału zakładowego nie stanowi inaczej, dotychczasowi wspólnicy mają prawo pierwszeństwa w objęciu nowych udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym w stosunku do dotychczasowych udziałów.

Zgodnie zaś z §10 ust. 5 podwyższenie kapitału zakładowego dokonywane przez podwyższenie nominalnej wartości udziałów istniejących wymaga jednomyślności wszystkich wspólników obecnych lub reprezentowanych na zgromadzeniu.

Zgodnie z art. 258§1 k.s.h. jeżeli umowa spółki lub uchwała o podwyższeniu kapitału zakładowego nie stanowi inaczej, dotychczasowi wspólnicy mają pierwszeństwo do objęcia nowych udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym w stosunku do swoich dotychczasowych udziałów.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem (por. m.in. uchwałę Sądu Najwyższego z 25.11.2010 roku III CZP 84/10, OSNC 2011/7-8/77, uchwałę SN z 15.12.2006 roku, III CZP 132/06, OSNC 2007/10/148) i poglądami doktryny (m.in. Komentarz do Kodeksu Spółek handlowych, S. Sołtysiński, wydawnictwo C.H. Beck, tom II str. 749-751 Warszawa 2014 rok) dotychczasowym wspólnikom przysługuje prawo pierwszeństwa w objęciu nowych udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym.

Wyłączenie prawa pierwszeństwa jest możliwe w dwóch sytuacjach.

Po pierwsze już w umowie spółki prawo to może zostać wyłączone lub ograniczone również dla niektórych wspólników.

W takim przypadku nowo utworzone udziały obejmowane są na warunkach określonych w umowie spółki przez niektórych wspólników lub osoby trzecie.

W niniejszej sprawie takiego ograniczenia prawa objęcia nowych udziałów przez niektórych tylko wspólników nie przewidziano. W szczególności nie stanowi go §10 ust. 3 umowy spółki odsyłający jedynie do możliwości dokonania takiego ograniczenia uchwałą zgromadzenia wspólników, jednakże bez odebrania dotychczasowym wspólnikom prawa wyrażenia zgody na uszczuplenie ich praw udziałowych.

Jak bowiem wskazuje się w utrwalonym orzecznictwie i doktrynie uchwała wyłączająca lub ograniczająca przewidziane w art. 258§1 k.s.h. prawo pierwszeństwa może zapaść tylko na zasadach określonych w art. 246§3 k.s.h. tj. za zgodą

wspólników, których dotyczy, gdyż stanowi uszczuplenie ich prawa udziałowego do pierwszeństwa w objęciu nowych udziałów o podwyższonym kapitale zakładowym.

Skoro zatem umowa spółki nie wyłączyła ani nie ograniczyła prawa powódki do pierwszeństwa w objęciu nowych udziałów to zaskarżona uchwała podjęta bez zgody dotychczasowych wspólników jest sprzeczna z art. 246§3 k.s.h. i art. 258§1 k.s.h., a zatem zgodnie z art. 252§1 k.s.h. należało stwierdzić jej nieważność.

Z tych przyczyn ostatecznie apelacja pozwanej w części dotyczącej rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 1 zaskarżonego wyroku jest bezpodstawna i zgodnie z art. 385 k.p.c. podlega oddaleniu.

Uzasadniona jest natomiast apelacja pozwanej dotycząca rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 1 zaskarżonego wyroku.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie było podstaw do uznania, iż zaskarżona uchwała nr (...) o obniżeniu kapitału zakładowego jest sprzeczna z ustawą – art. 199§3 k.s.h. i art. 246§3 k.s.h.

Zgodnie z art. 263§1 k.s.h. uchwała o obniżeniu kapitału zakładowego powinna określać wysokość o jaką kapitał ma być obniżony, oraz sposób obniżenia.

Istnieje kilka sposobów obniżenia kapitału zakładowego:

- obniżenie wartości nominalnej udziałów a kwoty zwolnione z kapitału zakładowego zwraca się wspólnikom lub przekazuje kapitał zapasowy lub rezerwowy z możliwością wypłacenia wspólnikom w formie dywidendy
- umorzenie określonych udziałów ze zwrotem ich wartości wspólnikom zgodnie z art. 199 k.s.h.
- zmniejszenie wartości udziałów do łącznej wysokości poniesionej straty.

Wbrew zarzutom powódki do obniżenia kapitału zakładowego przez zmniejszone wartości nominalnej udziałów i przekazanie tej wartości na kapitał zapasowy nie stosuje się przepisu art. 199 k.s.h. o umorzeniu udziału.

Ten przepis dotyczący zarówno umorzenia udziałów za zgodą wspólników jak i przymusowego umorzenia udziałów skutkuje tym, iż niektórzy wspólnicy pozbawieni swoich udziałów tracą swoje prawa udziałowe bezpowrotnie i jest oczywiste, że do obniżenia kapitału zakładowego w tej formie konieczna jest ich zgoda zgodnie z art. 246§3 k.s.h.

Zgodnie z art. 20 k.s.h. i wyrażoną w tym przepisie zasadą jednakowego traktowania wspólników, uchwała o obniżeniu kapitału zakładowego nie może powodować zróżnicowanego traktowania poszczególnych wspólników w zależności np. od ilości przysługujących im udziałów. Oznacza to, że obniżenie wysokości nominalnej udziałów nie może dotyczyć tylko niektórych udziałów.

Tylko zatem uchwała o obniżeniu kapitału zakładowego przez obniżenie wysokości udziałów danego wspólnika w sposób nieproporcjonalny do udziałów innych wspólników będzie wymagała jego zgody zgodnie z art. 246§3 k.s.h. W takim bowiem wypadku dochodzi do uszczuplenia jego praw wynikających z udziału np. prawa do dywidendy lub prawa do głosu.

Jeśli natomiast jak to ma miejsce w niniejszej sprawie obniżenie kapitału zakładowego następuje w drodze obniżenia wartości nominalnej każdego udziału (wszystkich wspólników) to zachowana została wynikająca z art. 20 k.s.h. zasada jednakowego traktowania wspólników a obniżenie wartości nominalnej udziałów nie uszczupla praw udziałowych żadnego wspólnika. Prawa udziałowe wspólnika wynikają bowiem z ilości posiadanych udziałów w określonej wartości, a zatem proporcjonalne obniżenie wartości nominalnej wszystkich wspólników nie zmienia praw żadnego wspólnika ani co do wykonywania prawa głosu ani co do prawa do dywidendy.

Natomiast wybór co do tego czy obniżony kapitał przekazany zostanie wspólnikom czy przeznaczony na kapitał zapasowy nie uszczupla praw udziałowych wspólników. Prawem udziałowym nie jest bowiem samo posiadanie

udziału lecz wynikające z udziału wszelkie prawa obligacyjne i organizacyjne – prawo do głosu, do dywidendy, do pierwszeństwa w objęciu udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym.

Przeznaczenie kwot zwolnionych z kapitału zakładowego na skutek jego obniżenia nie jest kwestią naruszenia przepisów ustawowych a mogłaby być rozważona tylko w ramach badania czy uchwała jest sprzeczna z umową spółki lub dobrymi obyczajami i ma na celu pokrzywdzenie wspólnika a więc przesłanek uchylenia uchwały na podstawie art. 249§1 k.s.h.

Z tych przyczyn brak jest podstaw do uznania, iż zaskarżona uchwała nr (...) jest sprzeczna z ustawą – art. 246§3 k.s.h. i na jej podjęcie nie była wymagana zgoda wspólników.

Tym samym powództwo o stwierdzenie jej nieważności było bezpodstawne co oznacza, że zaskarżony wyrok w punkcie 1 należało na podstawie art. 386§1 k.p.c. zmienić i powództwo w tym zakresie oddalić.

Na podstawie tego przepisu zmianie podlega także zawarte w punkcie 3 zaskarżonego wyroku rozstrzygnięcie o kosztach procesu, które na podstawie art. 100 k.p.c. należało rozdzielić stosunkowo do wyniku sporu.

Łączne koszty procesu wyniosły 5474 złotych (4000 opłata od pozwu, po 720 złotych kosztów zastępstwa procesowego każdej ze stron i 34 złotych opłaty skarbowej od pełnomocnictwa).

Powódka utrzymała się w połowie swojego żądania, a więc obciąża ją połowa łącznych kosztów procesu tj. kwota 2737 złotych. Skoro powódka poniosła koszty w kwocie 4737 złotych to różnica w kwocie 2000 złotych podlega zasądzeniu od pozwanej.

Na takiej samej zasadzie orzeczono o kosztach postępowania apelacyjnego, które wyniosły 5080 złotych (4000 złotych opłata od apelacji i po 540 złotych kosztów zastępstwa procesowego każdej ze stron).

Pozwana utrzymała się ze swoim żądaniem w połowie a zatem obciąża ją połowa kosztów postępowania apelacyjnego tj. kwota 2540 złotych. Skoro pozwana poniosła koszty w kwocie 4540 złotych to różnica w kwocie 2000 złotych podlega zasądzeniu od powódki.